

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Mesečna priloga: „SLOVENSKI TEHNIK“.

Naročnina znaša

za vsa leta 34 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. —
Naročniki brez dopolnjenega naročnine, se upravnemu ne odira.
Naročniki na redno izdajanje „Edinosti“ stane: celoletno 34 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K.
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovane
pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.
Naročnina, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista
UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom).
Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik
konkorski lista „Edinost“ — Nataniela tiskarna konkorske
lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.
Polno-branilniški račun št. 811-652.
TELEFON št. 1187.

BRZOJAVNE VESTI.

Župan dr. Lueger.

DUNAJ 26. Župan dr. Lueger je obe noči po svojem povratku dobro prespal, radi utrujenosti je pa odločil svoj odhod v Neubruck pri Scheiblessu.

Baron Aehrenthal.

ISL 26. Baron Aehrenthal je ob 1. uri 28 min. pop. odpotoval na Dunaj.

Tittoni odpotoval iz Isla.

ISL 26. Italijanski minister za unanje stvari Tittoni je ob 9. uri predpoludne z avtomobilom odpotoval v Solnograd, kjer prenoči. Pred odhodom se je prisrčno poslovil od barona Aehrenthala in barona Gagera.

ISL 26. Cesar je podal Tittoniju svojo sliko z lastnoročnim podpisom.

Koze na Dunaju.

DUNAJ 26. Včeraj sta bila prijavljena mestnemu fizikatu dva nova slučaja koz.

Pasivna rezistenca zdravnikov.

DUNAJ 26. Delavski odsek gospodarske organizacije zdravnikov Nižavstrijske je imel danes izredno sejo ter enoglasno sklenil, vstrati v pasivni rezistenci in torej toliko časa odkloniti javno cepljenje, dokler nižavstrijski deželni odbor ne ugotovi pravičnim zahtevam občinskih zdravnikov. Privatno cepljenje se bo pa vršilo tudi nadalje. Gospodarska organizacija zdravnikov na Dunaju že v očigledno spornih razmer na Dunaju dala svojim članom na svobodo, da zavzamejo svoje stališče nasproti honorarnemu pašalu, določenem od c. kr. nameštstva zdravnikom za cepljenje.

Steklarna pogorla.

PRAGA 26. Kakor poročajo iz Toplice je danes okoli 9. ure predpoludne vsled eksplozije motorja na benzin v brusilnici. Invalide steklarnice v Bistrici izbruhnil velik požar, ki se je v kratkem času silno razširil. Ogenj se je z velikom naglico razširil po vsem posloju. Dospeli gasilci so se morali omejiti le na lokaliziranje požarja. Čez približno poludruro uro se je skoraj vse poslopje zrušilo. Vsi stroji in vsa oprema so popolnoma uničeni. Škoda cenijo na 300 do 400.000 kron. Deloma se bo moralo delo ustaviti.

Sedmi ogrski katoliški shod.

PEČUH 26. (Ogr. biro) Na sedmi katoliški shod, ki ga je sinoči ob 7. uri otvoril pečuški škof grof Julij Zichy, je prišlo zelo veliko število udeležencev. Pred otvoritvijo je ob 4. uri popoldne pričela evharistična procesija, katere so se med drugimi udeležili minister a latere grof Zichy in mnogo poslancev ljudske stranke.

Italijanski listi o Tittonijevem obisku v Islu.

RIM 26. „Giornale d'Italia“ piše: Že sedem let ni cesar in kralj Fran Josip I. imel prilike, da bi se oficijelno razgovarjal z oficijelnimi italijanskimi osebam, razun z italijanskim poslanikom na Dunaju. Iskava avdijenca Tittonija je dovoljna potrditev sedanjega medsebojnega zaupanja med obema državama. Simpatija in prisrčnost, s katero je bil vsprejet Tittoni, ni ostala omejena le na uradne kroge. List povdarja, da je avstrijsko časopisje omenjalo, da so se v kratkem času, med obiski v Raccognigiju in Islu, vršili sestanki in Swinemundi na Wilhelmshöhe in v Marijinih varih, ne da bi prišlo do kakšnega motenja različnih političnih skupin, marveč so bili isti možni v prid miru. List pravi tudi, da je Italija deležna na tem srečnem miro-

ljubnem razpoloženju. Misija Italije je bila med evropskimi narodi vedno miroljubna.

MILAN 26. „Corriere della Sera“ je priobčil nastopno izjavo neke osebe najviše avtoritete o pomenu oficijelne note, ki je bila izdana na Semeringu: Na Semeringu dosežen vseh je v Italiji tembolj zadovoljil, ker je bila Italija prva velesila, kateri je Avstro-Ogrska objavila načrt pravosodne reforme. To se je zgodilo v Desiju in že tedaj je Tittoni načelno odobril načrt. Definitivna potrditev se je izvršila na Semeringu. Oba ministra sta v svojih razgovorih pokazala najboljšo voljo, da se o vsaki podrobnosti prijateljski sporazumeta. To jamči, da se bosta obe vladi tudi v bodoče sporazumeli brez težav, in to tembolj, ker nima Avstro-Ogrska nikakih ekspanzivnih namenov.

Dopolnilna državnozborna volitev na Ogrskem.

BELENYES 26. (Ogr. koresp. biro) Danes se vrši volilni boj med Arpadom Kardosom (stranka neodvisnosti) in Ladislajem Lukacsom (Romunom). Romuni terorizirajo volilce. V vasi Lunka je bil napaden posl. Farkashazy in ranjen s palico na roki. Glasovanje se vrši ob veliki razburjenosti. Ne prestano prihaja do spopadov med obema strankama. Orožništvo in vojaštvo vzdržujeta mir z veliko težavo. Do 12. in pol ure je bilo za Lukacsa oddanih 317, za Kardosa pa 99 glasov.

Nemški katoliški shod v Würzburgu.

WÜRZBURG 26. Katoliški shod je sklenil odposlati vdanostne brzojavke papežu, cesarju in princu vladarju. Nadalje so bile vsprejete resolucije glede praznovanja papeževe zlate maše, da se pobira izreden Petrov novič, da se priredi romanje v Rim, slavnostne shode i. t. d.

WÜRZBURG 26. Katoliški shod je izvolil predsednikom državnega poslanca Fehrenbacha (Freiburg), podpredsednikom pa barona Frankensteinia in Engelenia (Osnabruck).

Cesar Viljem v Hanoverju.

HANOVER 26. Danes je prišel semkaj cesar Viljem.

Clemenceau v Parizu.

PARIZ 26. Ministriški predsednik Clemenceau je došel včeraj popoldne iz Pariza. Danes se je Clemenceau podal v Rambouillet k predsedniku Fallieresu.

Dogodki v Maroku.

PARIZ 26. „Agence Havas“ poroča iz Madrida: Glasom poročil iz Casablance, ki jih je prinesla v Cadix dospelata topničarka „General Concha“, je dospel v Casablanko več bogatih Nemcev, da proučavajo položaj.

PARIZ 26. Kakor poročajo listi iz Tangerja, so izbruhnili v Fezu resni nemiri.

PARIZ 26. Admiral Philibert je brzojavil dne 25. t. m.: Mulaj Hafid maršira baje proti Casablanci, ne da bi se točno vedelo za njegove namene.

Francija in Anglija.

PARIZ 26. „Figaro“ poroča, da je ministriški predsednik Clemenceau izjavil, da je trajal njegov razgovor z angleškim kraljem eno uro in da se je pri tem pokazalo, da vlada glede mirovnih nazorov popolno soglasje ne le med Francijo in Anglijo, marveč tudi pri vseh drugih narodih.

Železniška nesreča v Contrasu.

COUTRAS 26. Nesreča ekspresnega vlaka Bordeaux-Pariz se je pripetila kakega pol kilometra izven postaje. Ekspresni vlak

je trčil skupaj s tovornim vlakom. Kolikor se je moglo konstatovati, je deset oseb mrtvih, dvajset pa ranjenih. Minister za javna dela Berthom je sinoči došel semkaj ter si je ogledal mesto nesreče. Promet se vrši zopet redno.

Romunski kralj in kraljica.

BUKAREŠT 26. Kralj in kraljica sta danes popoldne odpotovala ter se preko Dunaja podala v Umkirch pri Badenu.

Eksplozija v dinamični tovarni.

LONDON 26. Kakor poročajo „Daily News“ iz San Franciska, se je včeraj v neki tovarni za dinamit v Sobrante (Južna Kalifornija) pripetila eksplozija, valed katere je bilo sedem oseb ubitih, 130 pa ranjenih.

Rusija.

Načelnik jetnišnice umorjen.

PETROGRAD 26. Neki mlad mož je danes predpoludne na cesti z revolverjem ustrelil načelnika jetnišnice za politične kaznjence v voborskem okraju, polkovnika Ivanova. Morilec je hotel pobegniti, pri čemer je ranil nekega policijskega agenta, vendar so ga aretirali.

Na Adrijo!

(Dopis iz Istre.)

Pred kratkim je prinesla „Edinost“ par lepih člankov s pozivom, da se Slovenci utrdimo ob Adriji, da zasedemo obal Adrije, da držimo ob njej odprta vrata slovenskemu prometu! Članki so bili poetično zanosni, navdušujoči, toplo idealno zamišljeni.

Ali, žalibog, da je v njih manjkalo realne podlage in praktičnih nasvetov. Lepa je Adrija res, predvina je njena lega in bogat je vir blagostanja na njej. Vse to pa nas mora siliti, da računamo z dejstvi, ki obstoje ob Adriji in razmerami, ki se tu tičejo nas.

Začnimo! Morje brez ladij je puščava; ladije brez osebja so mrtve hiše. Mi Slovenci ne samo da nimamo paroplovnega društva; niti jednega parnika nimamo! Nimamo nijednega pomorskega društva; niti za kópanje — nimamo prekmorskih tvrđ, ne prekmorskih referenc! Paroplovna društva „Lloyd“, „Austro Americana“, „Società Adriatica“, „Navigazione Istriana“ in druga krajevna paroplovna društva ne štejejo v svojem plovnem osebju niti jednega kapitana Slovenca, ne drugih oficijev pomorščakov; še strojevodjev ne; tudi pomorščakov malo. (Ne govorim tu o Hrvatih seveda; a tudi oni so ravno na morju najbolj mrli narodnjaki). Kje je kaka slovenska luka, kje kak zaliv? „Morje adrijsko — bilo si slovensko!“ Med raznimi hibami, ki jih ima slovenski rod, je tudi strah pred morjem. Ne zmagajte z glavo, palico v roke in obhodimo obal! Od Tržiča do Devina ni na obali ni jedne kočice slovenske, niti jednega čolna. Še obal, pusta sicer, je prešla v tujčeve roke. Od Devina do Barkovelj vse tujčevo, in slovenskega večega ribiškega društva ni. V istih Barkovljah (barka) ni slovenskih bark, ampak le čolni in čolnici. Sicer zavedni Barkovljani so se tudi dali odtisniti od morja. — Škedenjci so imeli dva lepa zaliva;

*) Tu bi bilo pripomniti, da se nekateri tržaški rodoljubi že dlje časa borijo z mislijo na ustanovitev ribiške zadrge. Ideja pa se ni mogla realizirati doslej radi preobilice drugega narodnega dela in radi raznih drugih težav, ki jih treba premagati, da dobimo gotovost za obstanek in srečno vspevanje take zadrge. Op. ured.

si je bila vzela odpuščenega vojaka za oskrbnika; ta je trpčil kmete z globami. Kakor se je Pahom tudi pazil: ali je stekel konj v sosedin oves ali je zašla krava na vrt ali so teleta uhajala na travnik. Za vse je pela kazen.

Pahom je plačeval, klel, pretepel svoje ljudi, veliko greha je storil v teku poletja zavoljo oskrbnika. Po zimi se je raznesel glas, da hoče sosedo prodati svojo zemljo in da bi jo rad kupil oskrbnik. Ko so kmetje to slišali, so se zelo prestrašili.

Če postane oskrbnik posestnik, so si rekli, tedaj ne bo konca ne kraja kaznovanja. Prosili in rotili so grajščakinjo, naj odstopi posestvo, ne oskrbniku, ampak občini. Ker so obljubili več plačati, je bila zadovoljna. Posestvo sosedino je imelo postati torej občinski svet.

Kmetje so se zbrali na posvetovanje, se zbrali vdrugeč, a se niso zedinili. Hudoba je delala združbo. Sklenili so tedaj, naj po premoženju kupi vsak za-se; tudi s tem je bila sosedo zadovoljna.

Ko je čul Pahom, da je kupil njegov sosed dvajset desetlet, pri čemer mu je bila polovica kupnine dovoljena na obroke, se ga je lotila zavist. Vse pokupijo, si je rekel, in jaz ostanem praznih rok. Posvetoval se je z ženo. (Dalje.)

majhna sicer, a tujci so ju napravili lepa. Še pred petindvajsetimi leti so imeli Škedenjski Slovenci 4 kilome, obali; in to najlepše obali tržaškega zaliva. Danes je nimajo en palec. Zavleje — najlepši, največji in najgloblji zaliv najsevernejše Adrije — krasna naravna luka, z obaljo polnoravno; ob obali najboljša pitna voda — ravnic v obsegu za deset Trstov — Zavleje, velim, v obsegu preko treh kilometrov obali so prešle v zadnjih par letih vse do zadnjega milimetra iz slovenskih rok v tujčeve. Enako se je zgodilo z vso obaljo do Koprja! Slovenci! Mi nimamo več morja, — „bilo je slovensko.“ Umaknili smo se od morja na vsej črti! Je bilo to nujno? Absolutno ni bilo nujno; ali moderni moloh — kapitalizem — je omamila naše ljudi in jih požrl. Kratkovidneži so se veselili tolikemu ponujanemu novcu, vzeli ga — in zdaj ni več novca, in ni več slovenskega morja; in to je usodopolna nesreča za slovensko bodočnost ob Adriji. Zgoraj sem rekel: strah pred morjem. Dokažem. Slovenci, ki so prišli skoraj do morja, so se zaustavljali vedno daleč od obrežja, vsaj pol ure.

Na obrežju samem tik morja se niso — razun malih izjem — nikjer naseljevali; in da so bili blizu morja, se niso počeli z drugim nego z ribolovom, in to v prav mali meri. Držali so se zemlje t. j. kmetijstva, a morje so popolnoma zanemarjali, prav po italijanskem pregovoru: „Loda il mare, ma tieni la terra“. Od kar so Latini pred 11 stoletji, za časa kneza Ivana, pognali Slovence od morja v brda, niso Slovenci več šli k morju. Benečani, nasledniki Latinov, imeli so do novejših časov 1000-letno gospodstvo na Adriji, gospodstvo, kateremu se Slovenci niso upirali nikdar, ampak skrivali se pred grabljivim levom v vednem strahu, da jim odnese najmileje in najdražje, to je: ženske in ovce. Vse to psihološko in fizično stanje karakterizuje najlepše narod sam v svoji krasni a žalostni pripovedki „lepa Vida“.

Dolgi dokaz je naša c. k. mornarica! Pojte v Pulo! Slovenci od Adrije so sicer kolikor toliko dobri vojniki mornarice, a sami vam priznajo, da so daleč daleč za „Dalmatinci“ in Italijani pomorskih mest, da niso „rojeni za morje“. Slovenski podoficirji so bele vrane, in še te — čudno — so navadno iz Stajerske. — Priznavam rad, da je tu tudi c. k. mornarica mnogo kriva na tem, ker je slovenske mornarje vedno uštevila med Italijane, in poučevala v italijanskem jeziku, ki ga naši niso umeli, torej niso mogli napredovati. V tem oziru se je še le zdaj obrnilo nekaj na bolje. Med oficirji ni 5 Slovencev; med preko 500 mašinisti težko da je 30 Slovencev.

V mornarski kadetni šoli je prav pičlo število naših gojencev; ravno tako v strokovni strojni šoli.

Slovenci se boje morja in ne silijo v te šole! Res je sicer, da je malce težko priti v te šole, ker vlada tu protekcionizem; a tega razkrinkujejo že dobro jugoslovanski poslanci in ga bodo še.

Neki Slovenci so vendar pokazali, da jim ne zmanjka „korajže“, da so podjetni. Neki slovenski imovnik je pred malo leti kupil pasajirski obalni parnik za vožnjo iz Koprja v Trst. Slo je dobro in Italijani so bili v strahu, da propade s časom njihovo parobrodno društvo — kar bi se bilo gotovo tudi zgodilo. Zato so Italijani doprinesli veliko žrtvo in so za visoko ceno kupili „slovenski“ parnik ter se tako iznebili sitne konkurence.

Nesrečen je bil tudi poskus s parnikom „Helena“, ki je mnogim revnejšim slovenskim slojem ob miljskem zalivu pojedel delnice ter jih spravil v žep dalmatinskega avtonomaša.

Nimamo morja, nimamo ladij, nimamo mornarjev! „Morje adrijsko — bilo si slovensko.“ Ako pa kdaj, kako bi zopet prišli do vsega, naj nam pove! Hvaležni mu bomo!

Mednarodni socialistični shod v Stuttgartu.

V soboto je bil zaključen mednarodni socialistični shod v Stuttgartu. Na dnevi red plenarne kongresne seje je prišla resolucija o militarizmu, ki jo je bil sestavil pododsek komisije glede vprašanja o militarizmu. Kakor smo že omenili, akceptira resolucija Bebelove nazore z Adlerjevo modifikacijo. Ista se glasi približno: „Boj proti militarizmu je nerazdružljiv od socialističnega razrednega boja in vojne so pojav kapitalizma. Vojne prenehajo še-le, ko preneha socialni kapitalistični red. Shod smatra dolžnostjo proletarijata in njega parlamentarnih zastopstev, da se bori proti vsakemu oboroženju in odklanja vse tozadevne kredite. Internacionalna ne more predpisati nespremenljivo obliko glede anti-militarističnega boja, mora pa ojačiti in zdru-

PODLISTEK.

Koliko zemlje potrebuje človek?

Povest grofa Leva Tolstega.

Starejša sestra iz mesta je obiskala mlajšo na vasi; starejša je bila omožena s kmetom. Pili sta skupaj čaj in se pomenkovali. Starejša se je bahala s svojim življenjem v mestu: kako prostorno da je njeno stanovanje, kako lepo se oblači in lišpa svoje otroke, kako da je in pije in se vozi na izprehode in obiskuje gledališče.

Mlajša sestra je to žalilo, grajala je življenje trgovčev in hvalila življenje kmetovo. „Ne menjam s teboj,“ je izjavila. „Res, da živimo preprosto, a ne poznamo skrbi. Vi pa, četudi živite razkošneje, imate ali velik dobiček ali pa poginjavajo. Pregovor pravi: sreča in nesreča hodita po isti stezi. Danes bogat, jutri berač. Naše kmetiško življenje je varnejše. Suho življenje, dolgo življenje. Preobila ni pri nas dobiti, vsako uro pa smo siti.“

„Kakšna sitost!“ se je rogala starejša. „S prašiči in teleti skupaj! Brez blišča, brez omike! Kakor se tvoj mož tudi ubija, živite

na gnoju in tam umrjete. Vajini otroci tudi ne bodo imeli nič bolje...“

„No, in kaj zato?“ se je razgrela mlajša. „Živimo zato sigurno, na lastni zemlji, se ne priklanjamo pred nobenim in se ne bojimo nobenega. Vi v mestu ste zmeraj v izkušnjeni. Danes gre dobro, jutri pa pride tvojemu možu nečistnik čez pot, kakor bi trenil, ga zapelje: kvarta, pije, leta za babami. In potem gre vse križem in narobe. Ali ni tako?“

Pahom, mož mlajše, je ležal na peči in je slišal, kaj klepetata ženski. Moja žena govori čisto resnico, je rekel sam pri sebi. Nas enemu, ki od malega razrivamo majko zemljo, ne pridejo nobene norosti v glavo. Le nesreča, da imam premalo zemljo. Da imam pa dosti zemlje, tedaj se ne bojim nobenega, tudi vraga ne.

Vrag pa je ravno sedel za pečjo in je vse slišal. Bil je silno vesel, da je napeljala kmetica svojega moža na bahate misli: če bi imel dosti zemlje, vrag bi ga ne vzel.

Velja stavo, si je rekel. Veliko zemlje ti hočem dati. Z zemljo te vjamem.

Majhna grajščakinja je bila Pahomova sosedo. Imela je stoinvajset desetlet. Preje je živela s kmeti v dobrem soglasju, storila jim ni nikoli nič žalega. V zadnjem času pa

žiti v skupen boj razne tendencije, ki se protivijo militarizmu in vojni. Resolucija navaja potem razne prilike, ob katerih je proletarijat posegel v poravnava mednarodnih konfliktov. Ako bi pretela kaka vojna — pravi resolucija v svojem zaključku — bo moral proletarijat in njegovi parlamentarni zastopniki s pomočjo socialističnega mednarodnega urada ukreniti vse potrebno, da preprečijo izbruh vojne, poslužuje se onih sredstev, ki se bodo zdeli najbolj prikladna in ki seveda bodo odgovarjala intenziteti razrednega boja in splošni politični situaciji. Ako bi v kljub temu vojna izbruhnila, bodo oni morali vse ukreniti k takojšnjemu koncu vojne in izkoristiti gospodarsko in politično krizo k pospeševanju poloma kapitalističnega sistema.

V debato je posegel Vandervelde kakor referent in priporočal resolucijo. Adler je trdil, da ne v Haagu, ampak v Stuttgartu je prava mirovna konferenca. Vsak atentat na mednarodni mir — rekel je govornik — bo ne le konec militarizma, ampak tudi kapitalizma.

Resolucija je bila potem vprejeta po vskliki, med tem ko so Hervé in njegovi pristajali prav živahno protestirali.

Kongres je še sprejel resolucijo v protest proti zatiranju romunskih židov in drugo v znak simpatije napram ruskim revolucionarjem.

Predsednik Singer je nato zaključil shod. Prihodnji shod se bo vršil v Kodanju.

Dogodki na Ogrskem.

Razpad madjarske koalicije?!

„Magyar Ország“ poroča: Izstop ljudske stranke iz koalicije bo v kratkem gotova stvar. Člen ljudske stranke posl. Nikolaj Zboray je pred nekoliko dnevi priobčil v „Alkotmány-jú“ oster članek, na katerem je pisal: „Čestital sam podpredsedniku ogrskega državnega zbora in ljudske stranke Stefanu Rakovszkyju. Radi tega ne bo Rakovszky več podpredsednik državnega zbora. List ne jemlje izstopa ljudske stranke iz koalicije za tragično.“

„Budapesti Naplo“ opaža, da radi cepljenja v koaliciji ne pride do kabinetskega vprašanja, kajti vladar ne dovoli, da se koalicija prej razruši, nego izvrši dogovor, sklenjen svoječasnno s krono.

Iz Hrvatske.

Slika Khuena-Hedervary-ja pokvarjena.

V dvorani oddelka za uk in bogočastje je nekdo izrezal sliko bivšega bana Khuena-Hedervary-ja in sicer oni del, kjer so se nahajali znaki odklivanja in srce in vse doli do spodnjega telesa. Uvedena je preiskava. Slika je krasno delo umetnika Bukovca.

Dogodki na Ruskem.

Skladišče bomb odkrito.

Iz Petrograda poročajo, da so v hiši nekega Putilova odkrili veliko skladišče bomb za zaroto proti carju. Najdene patrone imajo grozno razstreljivo moč. Našli so nad 20.000 takih patron in veliko množino razstreljivih tvarin.

Drobne politične vesti.

Uradno poročilo o pojačenju ameriške flote v Tihem oceanu. Iz Oysterbaya poročajo: Uradno se javlja, da flota, namenjena za Tih ocean, odpluje meseca decembra. Sestojala bo iz 16 bojnih ladij, plula bo skozi Magelhaensovo morskno ožino ter obišče najbrž tudi preliv Puget. Flotila rušilcev torpedov pojde v istem času v Tih ocean, vendar ne bo spremljala bojne flote.

Dnevne vesti.

To so junaki! Se slavnosti pri sv. Ivanu se je vračal v nedeljo zvečer z malo slovensko zastavico v roki neki — osemletni deček!! Pred kavarno Chiozza sta se vrgla nanj dva heroja avite kulture, ki sta ga zasramovala in suvala, da je ubogi deček začel jokati! Završivši ta slavni in junaški čin sta junaka odletela in dečko jo je zavil okolo ugle kavarne v ulico Carducci. A glej: tu sta mu zopet stala nasproti ona dva junaka dvatisočletne kulture in — ga vnovič zlostavljala. Zletela sta bila namreč skozi kavarno in druga vrata v zadnjo imenovano ulico. Ko pa je priskočil blizu jeden jedini slovenski mladenič kakih 20 let, da vzame ubozega otroka v obrambo, že je bilo konec vsemu junaštvu in dečko in mladenič sta mogla neovirano nadaljevati svojo pot. V označenje civilizacije in humanitarnosti laških junakov bodi zabeleženo, da se je pred kavarno zbrana družba vidno naslajala na divnem prizoru, ko sta se dva odrasla človeka junačila nad 8-letnim otrokom!!

Drug prizor! Od sv. Ivana se je vračalo neko pevsko društvo. Zastavonoša in še en člen sta šla malce spredaj sama, dočim so šli drugi bolj zadej: Zastavonoši je prišlo nasproti nekaj — junakov, ki so začeli neznanosko psovati izlasti (zavito) zastavo. Ker sta zastavonoša in njegov spremljevalec primerno in po dolžnosti reagirala, so pribiteli, začuvši prepri, tudi zaostali člani, in glejte: v hipu je padlo junakom junaštvo doli v najgloblje globine obeh hlačnikov. Človek se kar ni mogel vzdržati smeha, ko je videl in čul, kako je eden junakov par minut potem, ko

je nesramno žalil slovesno prisegel, da ni hotel žaliti in da niso izustili nobene žaljive besede: Zares komičen je bil ta prizor — junaškega prisezanja — in res se je ves ta napad razrešil v grohoten smeh vseh navzočih.

Ko se je „Slavec“ — z mnogimi Tržačani — vračal zvečer od sv. Ivana mimo kavarne Chiozza, so začeli tam zbrani junaki silno žvižgati. Členi „Slavca“ — to je umevno — niso reagirali, pač pa so se našli, možki in ženske obrnili proti kavarni z burnimi protesti. Junaki so sicer dalje žvižgali ob enem so se zvižgaje junaški koncentrirali bolj in bolj v ozadje in skoro so bili vsi — v kavarni!! Naši pa so s „Slavcem“ peli po ulici Carducci „Hej Slovani“.

Ko so bili naši že v primerni daljavi, so oni v kavarni zopet dobili korajžo, so prilezli pred kavarno in počasi se je krdele njih jelo pomikati proti vojašnici doli, do kinematografa. Zapazivši to, so se naši, ki so bili že pred „Narodnim domom“, zopet obrnili proti mestu, kjer so se ustavili junaki avite kulture, ki pa so, dosledni svojemu junaštvu pridno manevrirali, da le niso prišli z našimi v bližjo dotiko, in ko so naši prišli na mesto pred Edisonom, so bili junaki na brzih retradi proti kavarni Chiozza... Niti žvižgali niso več.

Najkarakterističnejše za to junaštvo dvatisočletne kulture pa je dejstvo, da so isti malopridneži, ki so na Barriero hoteli izzvati veliko zmešnjava in so v ta namen drzno skušali napasti čelo spreveda, na komisarijatu pri sv. Jakobu jokali kakor mali otročaji in mlo prosili!

To so junaki, ki se jih mora njihov narod le sramovati! Teh junakov se ne treba bati nikomur in žalostno bi bilo, ako bi si oblasti dale imponirati od njih!!

Kako nizko, kako prostaški! Ko je imel v nedeljo predpoludne spreved zaviti iz ulice Barriera v Madonnino, je dvignilo neko človeče po načinu razbojnikov svojo debelo palico in mahnilo z njo po glavi e ega — godcev!! Kako prostaški, kako nizek čin je bil to! Dotični godec je italijanske narodnosti, je bil torej povsem nedolžen na vsi prireditvi in je sviral le, da zasluži sebi in otročitem kočček kruha!! — In ravno njega je doseglo razbojniško maščevanje divjakov. Skrajno ogorčenje se je polasčalo vseh, ki so videli ta prizor, a potem se nam je kar gnusilo, videčim, kako isto človeče mirno drži in prejema — zaslužno plačilo. In to plačilo je bilo tako izdatno, da si tisti „republikanski“ individuum brzkone dvakrat premislil, predno pojde zopet glave razbijati nedolžnim ljudem.

„Il Lavoratore“ označa našo nedeljsko slavnost, kakor klerikalno-patrijotično narodno!! Kakor je že „Lavoratore“ začel po opitje posnemati „Piccola“ glede izbire vsebine, tako mu je tudi v poročilu o naši slavnosti delal resno konkurenco — v izmišljanju!! Dočim je „Piccolo“ videl pri sv. Jakobu skupščino Cirila in Metodija, pa je videl „Lavoratore“ pri sv. Jakobu blagoslovljenje zastave, a ono rabuko z liberalci in mazzinijanci je videl še le po „blagoslovljenju“, dočim se je v resnici zgodila predpoludne ob sprevedu s kolodvora k sv. Jakobu, torej pred namišljenim blagoslovljenjem!!

Na tem izgledu vidijo čitatelji, kako malo resnosti in resnicoljubja treba za urejanje „Piccola“ in „Lavoratora“. Mi bi tudi „Lavoratora“ prav radi prepustili njegovi smešnosti brez nijedne daljne besede, ako bi ne obsežalo njegovo poročilo tudi tale odstavček:

„Naša beseda je ta-le: proletarijat tržaški, kakor je znal vsikdar reagirati proti italijanskemu šovinizmu, ne bo toleriral prekrizanih rok, da agitatorji nacionalisti pa bilo tudi patrijotični in klerikalni drugega naroda insultrirajo po tržaških ulicah italijanski narod! Delavsko ljudstvo, bilo italijansko in slovensko, želi živeti v bratstvu in miru. Kdor hoče kaliti ta plodoviti mir, bo moral delati račune tudi z nami!“

Koliko hinavstva, licemerstva in direktne laži je v tem kratkem odstavku!!! Da bi bili naši insultrirali italijanski narod, to je tako očitna in perfidna laž, da jo že moramo potpisati nazaj „Lavoratoru“ v njegovo lažljivo grlo! Konstatujemo dejstvo, da se je le vslikalo naši stvari in da ni padla niti ena beseda žaljiva za italijansko narodnost. Insultriranje si je torej „Lavoratore“ enostavno izmislil, da more hinavskim načinom ščuvati tržaške Italijane proti Slovincem!

Drzen poskus je, ko hoče „Lavoratore“ vzbujati mnenje, da nastopajo oni tudi proti sličnim italijanskim manifestacijam. Nočemo tu navajati raznih dejstev, ki bijejo „Lavoratoru“ po zobeh, ampak omejamo se samo na konstatacije, ki govorijo več, nego vse „Lavoratorovo“ hinavsko zavijanje oči, na konstatacije namreč, da je državni poslanec in voditelj tržaške socialne demokracije, Valentin Pittoni v svojem velikem govoru v zbornici poslancev dne 20. julija hvalil tržaško policijo radi tega, da je dovolila veliki spreved biciklistov iz kraljevskega italijanskega trikoloro!

Če se torej vrši italijanski spreved in o zemcev, in če se pri tem nosi italijanska

trikolora, je to po Pittonijevi sodbi hvalevredno; če pa se vrši obhod, je to insultriranje italijanske narodnosti in se obsoja oblasti ker dovolijo kaj takega. A vrhu tega je še ta razlika, da je bila v rečenem italijanskem sprevedu sama buriozija brez delavcev, dočim je pa v nedeljo prišlo delavsko pevsko društvo k delavskemu pevskega društva ter je bil izlasti predpoludanski spreved, ko je prišlo do tako imenovane „reakcije“, sestavljen najmanj po 95% od — delavske mase in le one so bile, ki so reagirale na italijansko „reakcijo“. Napad v „Lavoratore“ zadevuje torej v prvi vrsti slovensko delavstvo. Nečuvna drznost je torej v tem, da hoče „Lavoratore“ hinavsko govoriti tudi v imenu slovenskih delavcev, ki so zadovoljni ravno kar nov eksempl o internacionalnosti „Lavoratora“ in o njega „objektivnosti in dobrohotnosti“ do slovenskih delavcev, v čemur prav nič ne zaostaja za — „Piccolom“.

Slovenski delavci! Zapomnite si ta najnovejši nastop „Lavoratora“ proti vam in izvajajte konsekvence. Prapošteni in prečastiti možje ste, da bi vsakdo smel pometati z vami!

„Piccolo“ je s svojim poročilom izzval vseobči krah med vsemi, ki so ga čitali. Cujte le, kaj vse pripoveduje „Piccolo“! Za godbo so marširali „Sokoli“ k sv. Jakobu, kjer se je obdrževala skupščina družbe sv. Cirila in Metodija. Kroj teh „Sokolov“ je neestetičen. Mejpotoma so nezasiščano provocirali mestno prebivalstvo, ki se je odločilo za reakcijo. Vzlic vsemu pristanskemu postopanju redarjev — Slovanom v prilog seveda — se je posrečilo meščanstvu razgnati godbo in pretrgati njih fronto. Tudi prodajalke na trgu so se pokazale dobre Tržačanke. (Kakim načinom, o tem molči „Piccolo“ previdno.) Ko je bilo to delo dovršeno, so se zbrali v kolono mazzinijanci liberalci in — socialistična mladina (celjska „Domovina“ — čuj!!!) ki so prepevali delavsko himno, marseljevo in — Garibaldijevo himno!!

Na tako poročilo, ki člene pevskega društva „Slavec“ smatra za „Sokole“ in razvije zastave pevskega društva za skupščino družbe sv. Cirila in Metodija, pač ni vredno resno odgovarjati. Že potem si lahko vsakdo izračuna, koliko je v obče — laži v tem poročilu.

Tisoči, ki so bili na predpoludanskem sprevedu, vedo, da je ravno narobe res, namreč, da se je predpoludanski del slavnosti izvršil uprav veličastno ter da se je vsa „Piccolova“ reakcija omenjala nato, da je neki lopov zavratno udaril nekega godca — Italijana s palico po glavi, da je kakih 20 mlečnozobih frkolinov skušalo storiti to, kar bi bil „Piccolo“ želel: namreč ustaviti debelih pet tisoč naših, da se je ta poskus temeljito izjalovil, o čemer svedoči dejstvo, da je prišel spreved v najlepšem redu, ob sviranju godbe in neopisnem navdušenju do sv. Jakoba, svedočijo o tem — ranjenci, o katerih pripoveduje tudi „Piccolo“ sam....! Stoji namreč dejstvo, da ni bilo nobenega Slovence ne med ranjenci, ne med aretovanci.

Ali, ker se že „Piccolo“ tako bahato — laže, naj nam izvoli pojasniti, zakaj ne črhne niti besedice o populudanskem sprevedu, ki je daleč prekašal predpoludanskega toliko po številnosti, kolikor po sijaju, veličastvenosti in uzornem redu?! Zakaj ne govori „Piccolo“ nič o tem?! Za populudanski spreved je imelo vendar „užaljeno meščanstvo“ še več časa za priprave za — reakcijo?! In spreved se je pomikal celo mimo Ginastiche, kjer so vendar razne „reakcije“ doma in celo — bombaste!! Zakaj ne govori „Piccolo“ nič o tem glavnem delu naše slavnosti?! Nu, jednostavno zato, ker je bila vsa prireditelj tako impozantna, da je junakom zlezla korajža v hlačnike, vsled česar tudi „Piccolo“, (kraj vse svoje najboljše volje za to) ne more nič poročati o — „reakciji“. Kako pa da je spoštovana — mešanica liberalcev, mazzinijancev in socialistov prepevala po Corsu in na Velikem trgu, to nas prav nič ne briga in nas nimalo ne razburja. Mi smo velezadovoljni! Če so tudi oni — nu potem pa je stvar v najlepšem redu!

Taka-le je mržnja slovenskih nacionalistov. Na drugem mestu govorimo, kako se neko zbesnebo človeče povodom nedeljskega predpoludanskega spreveda udarilo s palico po glavi nekega godca — Italijana tako hudo, da mož nekoliko dni ne bo za delo in ostane brez zaslužka. Naši slovenski delavci so takoj v nedeljo zbrali 39 kron v podporo temu siromaku. Tako „insultrirajo“ slovenski delavci laško naračnost!!!

Slavnost razvija zastave pevskega društva „Ilirija“. Spopolnilno poročilo o tej znameniti slavnosti prinesemo jutri.

Nada Albanije. V soboto je izšla v Trstu „Nada Albanije“, ki se je doslej tiskala Dubrovniku. List izhaja na albanskem, hrvaškem in italijanskem jeziku.

Razpis zalaganja. Razpisan je do 31. t. m. natečaj za zalaganje raznih živil potrebnih upravama c. kr. kaznilnic v Kopru in Gradiški za leto 1908.

Kmetijska družba za Trst in okolico je imela dne 15. t. m. izredno odborovo sejo, v kateri so bili razen odbornikov navzoči

vsii družbini poverjeniki in zastopniki vseh krajev trž. okolice. Povod tej seji je bil dopis c. kr. namestn. svetovalstva z dne 31. julija t. l., s katerim je bilo pozvano družbino predsedništvo, da se izrazi čim prej o predmetu in posebno o višočini eventuelne podpore, katero namerava centralna vlada podeliti na predlog, stavljeni v državnem zboru po drž. poslancu d. ru Rybaču in tovariših. Ob tej priliki so zborovalci dali izraza tudi drugim neprilikam, težnjam in potrebam, ki tlačijo naše kmetovalce.

Po daljšem vsestranskem pretresovanju so bili vsprejeti ti le sklepi:

1. Za prekrmljenje govej živine čez prihodnjo zimo predlagala se je podpora 20 kvintalov sena na vsako glavo živine.

2. Za nakup semen žita, krompirja in sočiva 40 kron na vsacega posestnika. Podpora naj se podeli rajši v denarju, nego v blagu, kajti poslednje bi bilo preveč komplicirano in težje izvršljivo. Zaradi nepristranosti razdelile naj bi se podpore po vladnih organih samih.

3. Ker so bili nekateri kraji v okolici v večji ali manji meri poškodovani tudi po toči, pozivlja se c. kr. vlado, da ukaže nemudoma preceniti prouzročeno škodo in da se posestnikom poškodovanim po toči podeli posebna in primerna podpora. Ob tej priliki naj se cenitev raztegne tudi na odbitek zemljiškega davka.

Glede podpore vinogradnikom sploh poškodovanim po suši, so zborovalci soglasnega mnenja, da se višočina škode pred trgatvijo ne da določiti. Toliko pa stoji trdno in se že sedaj (15/8) lahko zagotavlja, da se je vsled suše do danes izgubila že polovica grozdja. Ako nastopi v kratkem blagodejen, obilen in izdaten dež, se škoda zaustavi na tej stopnji, drugače pa škoda, po krajnih razmerah, še silno naraste.

5. Na predlog posestnikov v zboljni okolici, nabajajočih se pod užitninsko črto, prosi se c. kr. namestništvo, da priporoča in zaukaže finančnim organom, ki precejujejo pridelek posamičnih vinogradov, da z ubogimi davkoplačevalci postopajo bolj obzirno, kajti od sedaj se je tu in tam cenilo prestrogo in previsoko, tako, da so bili vinogradniki večkrat oškodovani, ker niso prideli niti toliko, kolikor je bilo precejeno. V poštev je treba vzeti, da se od dneva cenitve do dneva trgatve še mnogo grozdja poizgublja po osah, mubah, tičih in po drugih neugodnostih.

6. Vsprejet je bil slednji soglasni predlog, da se c. kr. namestništvo naprosi, da priporoči c. kr. centralni vladi na Dunaju ustanovitev primerne državne zavarovalnice za poljske pridelke sploh, izlasti za vinogradniške, proti vsakovrstnim elementarnim poškodbam. V sedanjih razmerah ne kaže več obdelovati polja in izlasti ne vinogradov in — v istini ni čudo, če mnogi, žalibog, iz obupnosti opuščajjo nevalnežno obdelovanje zemlje, ki je dandanes združeno z ogromnimi stroški — ter gredo kakor dninarji in težaki iskat si bolj zanesljivih in gotovih dohodkov. Da so mogli naši vinogradniki obnoviti po filokseri opustošene vinograde, primorani so bili se zadolžiti in odrajtovati morajo dotične (večkrat visoke) obresti, ker do brezobrestnih pozijil v naši deželi, žalibog, ni bilo še možno priti.

Vsled vsakoletnih elementarnih poškodb so naši vinogradniki danes tako obupani, da bodo prisiljeni opustiti daljne troške, ako se jim ne pride naproti z ustanovitvijo zgoraj omenjenih državnih zavarovalnic. Navzoči so izjavili za se in za svoje sosede, da so pripravljeni plačevati primerne premije, da se jim le zagotovi pridelek.

Prosi se torej c. kr. vlado, da prevzame v svoje roke inicijativo za ustanovitev omenjenih zavarovalnic, brez katerih je dandanes poljedelstvo, ki toliko stane pri nas — popolnoma na tleh! —

Kmetijska družba je te predloge in sklepe s posebno spomenico predložila dne 19. t. m. na c. kr. namestništvu svetovalstva. Kake in katere nadaljne korake bo še treba storiti, to se objavi svoječasnno.

II. shod narodno-radikalnega dijaštva v Celju. V dnevih od 5.—8. septembra se bo vršil v Celju II. shod narodno-radikalnega dijaštva. Zanimivi vspeh obširno znamenovanega dijaškega zborovanja dokazuje veselo dejstvo, da tudi naše slovensko dijaštvo napreduje v ideji dela in napredka. Velepomemben je bil I. shod nar. rad. dijaštva v Trstu: inavguriral je predvsem intenzivno delovanje naše akademice mladine na polju ljudske izobrazbe ter uspešnega stremjenja po zboljšanju duševnega in gnotnega položaja slov. dijaštva. Na svojem II. shodu hoče nar. rad. dijaštvo premotriti uspehe svojega delovanja, utrditi hoče vstrajnost svojih sil — posvetiti pa boče tudi svojo pozornost prevažnim kulturnim vprašanjem, v katerih zavzame principijelno stališče. Vsakdo, ki se zanima za bodočnost slovenske napredne inteligence, naj obrne svojo pozornost na celjski shod, pride naj tudi sam ter se združi z našo mladino v ideji napredka in dela! Zanimivi spored celjskega shoda je ta:

Delavci! pristopite k narodni delav. organizaciji.

5. septembra zvečer: prijateljski sestanek.

6. septembra ob 8. uri dop. Plenarno zborovanje:

- a) otvoritveni govor;
- b) jugoslovanska ideja in slov. dijaštvo;
- c) naše stališče napram dvojnemu vprašanju;

ob 3. uri popoldne: Dijaško socijalni odsek.

7. sept. ob 9. uri dop.

- a) narodna obramba;
- b) svobodna šola;
- ob 3. uri pop.: šolski odsek;
- zvečer ob 8. uri komerz.

8. sept. ob 9. uri dop.: zaključno zborovanje;

popoldne: izlet v Žalec; Stanovanja brezplačno. — Vsa pojasnila daje jur. Janko Lešničar, Celje, Graben št. 3.

„Narodna delavska organizacija“. Vodstvo narodne delavske organizacije predvidja, da sloni ves napredek našega delavstva na naobrazbi, potom katere se da dandanes dosežati to, kar se je doželo v srednjem veku s pestjo in s puško, s sulico in mečem. Ako hočemo narod osrečiti, moramo mu dati modernega orožja t. j. sredstev, v dosego prosvete, naobrazbe.

Kaj koristi dandanes delavcu, ako ima zdravo, razvito mišičevje, močna prsa, ako ima pa — glavo, ki je vodja celega človeka — prazno, ali pa k večjemu napolnjeno z — meglo.

Razbistriti pojme, dati posamezniku zmožnosti, da si sam oriše svoj gospodarski in narodni položaj od slučaja do slučaja, to je dolžnost nas vseh, ki smo bili več ali manj srečni na potu k svojim ciljem.

Vsi viši faktorji skrbijo zato, da ostane naš slovenski delavec malo ali pa nič izobražen, a mi moramo pokazati onim gospodom politikom, da se motijo, a ne samo povedati jim, ampak dokazati jim moramo, kajti kdor hoče zobati grozdje, mora saditi trto.

Iz gorinavedenih razlogov razvija lahko vsak pošten rodoljub, da treba našemu delavstvu — knjižnico. Ker je pak knjižnica dragocena stvar ki je spojena z ogromnimi stroški, zato se vodstvo obrača do vseh narodnih društev, korporacij in rodoljubnih src da pripomorejo k udeleževanju te ideje s primernimi darili, bodisi s knjigami (in to prosimo v prvi vrsti) bodisi z denarnimi podporami.

Vedoči, da je zavzelo zanimanje za našo „Narodno delavsko organizacijo“ največje demenzije pričakujemo blagohotne podpore slavnega občinstva, k realizovanju te ideje na katero čakamo že toliko let.

Naslov za eventuelna darila: „Narodna delavska organizacija v Trstu“, via Geppa št. 15. I. nadst.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani razpisuje na svojih šolah v Trstu dve novi provizorični učiteljski mesti, ki jih bo nastopiti pričelkom prihodnjega šolskega leta. Prošnje, opremljene z dokazili o starosti, prebitih študijah in izpitih, naj se vložijo do konca t. m. pri družbinem vodstvu v Ljubljani.

Družba sv. Cirila in Metodija v Ljubljani naznanja tem potom, da so novi nabiralniki narodni trdiki že naročeni: kakor hitro jih družba dobi, obvesti slavno občinstvo potom časopisov. Ob enem pa prosi one, ki imajo nabiralnike, da nabrane svote dopolnjejo družbinemu vodstvu ter omenijo, da so zneski iz družbinih nabiralnikov nabrani.

Družba sv. Cirila in Metodija v Ljubljani naznanja, da je družbino blagajništvo pri pošto-čerkovnem prometu. Vsa teža se prosi, da blagajniki podružnic, narodnih društev i. dr. pošiljajo svoje nabrane zneske po pošto-čerk položnicah. Položnice se dobivajo v družbeni pisarni. Kdor jih še nima, naj jih naroči, dobi jih s povratno pošto.

Družba sv. Cirila in Metodija v Ljubljani prosi vse slavne podružnice, sokolska, pevska in druga narodna društva, da blagovolijo meseca septembra, ali sploh v jesenskem času napraviti kako malico veselo, igro, tombolo ali kaj drugega v prid družbe. Vsak znesek bode družba z radostjo vsprejemala, kajti izdatkov je vedno več; skrbeti je treba, da bo vedno dovolj novcev na razpolago Rodoljubi, kvišku srca!

TEŽAŠKA MALA KRONIKA.

Tramway zadel v javno kočijo. — Izvošček Jakob Comisso je šel predvčeršnjim popoldne okoli 3. ure s svojo kočijo št. 36 po ulici Carlo Ghega proti trgu pred „Narodnim domom“. Ko je pa prišel na tir openske električne železnice, je po tem tiru pridiral navzdol voz št. 3 te železnice in zadel v kočijo. Konju so bile težko ranjene zadnje noge, a tudi kočija je bila precej poškodovana. Sploh ima Comisso 80 kron škode.

Krvav pretep. Neki redar je sinoči ob 7. uri in pol videl na trgu della Barriera vecchia precejšnjo množico ljudi. Pristopil je bliže in videl dva človeka, ki sta se valjala po tleh in se pretepala. Oni, ki je bil spodaj, je bil le nekoliko opraskan, a oni je bil na vrhu, je bil ves krvav, a v hrbtu mu je tičal žepni nožiček. Redar ju je spravil narazen in potem aretoval onega, ki je bil spodaj, misleči, da je ta onega ranil z nožičem. Nato je pa oni, ki je bil ranjen, pograbil za neko poleno in hotel s tem udariti redarja. A redar, ki je bil potegnul sabljo iz nožnice, ga je s to udaril

po roki, da mu je omahnila. Za tem je on aretovanega odvedel na policijo, a neki drugi redar, ki je bil mej tem prišel tja, je odvedel ranjenega na zdravniško postajo. Ranjeni je 24-letni težak Ivan Fabris, stanujoči v ulici dei Montecchi št. 3. Policija ga pozna za jako nasilnega človeka, ki pa nima popolnoma zdrave pameti. Na zdravniški postaji so našli na njem 5 ran, zadanih mu z nožičem, a vse neznatne. Bil je odveden v bolnišnico, kjer so ga zaprli v opazovalnico za umobolne.

Aretovani, ki je bil odveden na policijo, je pa 23-letni mizar Karol Schilz, stanujoči v ulici del Molino a Vento št. 3. Na policiji je on trdil, da ni on ranil Fabrisa, pač pa nekdo drugi, ki je bil z njima v družbi. Policija se je takoj informirala, kakšen človek da je Schilz, in informacije, ki jih je v naglici dobila o njem, so jako ugodne. Tako je policija zvedela, da Schilz ni nikdar nosil pri sebi nožiča. Vsa ta dela je bil Schilz takoj izpuščen.

Okradel je spečega. Predsinočnjim ob 10. uri in pol je bil na trgu pred kolodvorom južne železnice aretovan 31 letni ogljar Fran S., ki prenočuje na ljudskem prenočišču v ulici Gaspare Gozzi. Skupaj z nekim drugim uzmovičem je bil namreč vkradel klobuk, jopič in novčarko, v kateri je bilo 3 krone in 20 stotink drobiža, nekemu človeku, ki je spal na klopi v vrtu pred kolodvorom. — Našli so še celo pri njem vse vkradene predmete.

Neznani tat je Mariji Primožič, doma iz Dekani, včeraj v jutro v ulici di Donata vkradel iz žepa ruto, v kateri je imela 28 kron denarja. Reva je bila prinesla v Trst nekoliko jajc, a tat ji je vkradel denar, ki ga je skupila za jajca.

Dva zastavna listka zaplenjena. Predsinočnjim, okoli 7. ure in pol, je bil na zahtevo kleparja Ivana Barkanovića aretovan delavec Fran F., ki stanuje v ulici Molingrande. Ta poslednji je namreč pred pol-drugim mesecem prodal Barkanoviću dva zastavna listka, in sicer oba za krono in 50 stotink. Pred par dnevi je pa šel Barkanović v zastavljalnico, da bi rešil na ona dva listka zastavljene predmete. V zastavljalnici so mu pa povedali, da sta oba listka zaplenjena. — Na policiji je Fran F. rekel, da je bil eden onih listkov njegov, a drugega da je bil vkupil. Bil je vzet na zapisnik in potem izpuščen.

Smešnica. V kavarni. Gost: „Kava pri vas ima eno dobro in eno slabo lastnost.“ — Kavarnar: „Kako to?“ — Gost: „Njena dobra lastnost je, da je skuhana brez cikorijske, a njena slaba lastnost je, da je skuhana tudi brez kave!“

Koledar in vreme. Danes: Josip Kal., spoznavalec: Ljubidrag; Roslava. — Jutri: Avgustin, škof; Milogaj; Stanava. — Temperatura včeraj: ob 2. uri popoldne + 25° Celzsius. — Vreme včeraj: lepo.

Društvene vesti in zabave.

Sv. Ivanski tamburaški zbor priredi v nedeljo dne 15. septembra svoj prvi letošnji koncert s petjem, tamburanjem igro in plesom. Koncert se bo vršil v Padričah, v prostorih g. Grgiča.

Narodna delavska organizacija. Kdor še ni upisan v to društvo, javljamo mu tem potom, da se lahko upiše vsak dan od 5.—8. ure zvečer, a v nedeljo in praznik od 9.—12. ure dop. v via Geppa 15, I. Delavci, Slovenci, vsi na krov!

Vesti iz Goriške.

x Goriška gluhozemnica. Na mesto pokojnega Antona Rudeža je imenovan učiteljem na tem zavodu za vse Primorsko Ivan Reščič, kaplan v Bovcu.

x Par goriških neodrešencev napravilo je te dni izlet iz Kanala čez mejo v tamošnje vasi Meljina, Bordoni, Salamand, Klinčak in Vrh, kjer so med ljudstvom prodajali svoje velikaške nazore. Govorili so laško; ljudje jih niso razumeli in jim odločno povedali, naj govorijo slovensko, ako hočejo kaj imeti. Na daljno poveljevanje italijanstva odgovoril jim je mož: Da, mi smo italijanski podaniki in še zvesti, spolnujemo zakone, plačujemo davke, ki so neznosni. Mi smo Slovenci in tudi ostanemo. Naša kraljica je tudi Slovanka; ona ve za nas, imamo jo radi, jo spoštujemo, kar je tudi potrdila ednemu naših duhovnikov, ki ga je blagovolila vprejeti. Ona ga je hitro spoznala, da je Slovenec in tudi žnjim slovensko govorila. Slaj pošljejo k nam še več financarjev iz Kalabrije in od drugih južnih krajev našega kraljestva, ki govorijo tako mešanico laško, da jih nikdo ne razumi, nas vendar ne poitalijančijo. V naših šolah se mora poučevati prvo slovensko in še le potem tudi laško. Sram vas bodi, da kakor državljani avstrijskega cesarja prihajate nas uči ti kaj je Italija! Mi poznamo svoje dolžnosti in ne potrebujemo od vas nič. Kar ste pili in jeli plačajte, pa pojte z bogom. — Značilno.

(Dalje na IV. strani.)

Tovarna pohištva
Aleksand. Levi Minzi
ulica della Cesa št. 46
ZALOGA:
Piazza Rosario št. 1
Katalogi načrti in proračuni
NA ZAHTEVO.

ANTON KUKIZ
Trgovina, oziroma krojačnica
Trst, ulica Torrente št. 34 (v novi hiši)
„Alla nuova città di Trieste“
VELIKA ZALOGA
izgotovljenih oblek za odrasle in dečka
vsake vrste.
Delavske hlače prve vrste, kakor tudi
blago vseh vrst iz najpopolnejše novosti

Denarna posojila v vsakem znesku, zamorejo dobiti osebe vsakega sloja toliko na osebni kolikor na hipotekarni kredit, pod ugodnimi povračili. Hipotekarna posojila, v vsakem znesku se dajejo po želji strank proti primernim obrestim oziroma proti amortizaciji. Obrniti se je na **JOSIPA ZIDARIC**, ulica della Caserma št. 14, I. nadst. od 9.—12. predpol. in od 3.—6. popoldne.

UMETNI ZOBJE
Plombiranje zobov.
zdiranje zobov brez
= vsake bolečine
v zobarskem kabinetu
Dr. J. Čermák in G. Tischer
TRST
ulica della Caserma št. 13, II. nadst.

Neverjetno :: ali resnično!
BRZOJAVKA NAŠE CENTRALE!
Da razširimo po celem mestu naše svetovne
DIJAMANTE RADIOSA
in da si vsak lahko kupi, odločili smo, samo za malo časa
znižati ceno od **kron 8**
na stotink 50 (25 novčičev)
(tudi vezano)
Požurite se in kupite, ker to je edina prilika, katera se več ne vrne.
Velika izbira prstanov, igel za kravate in klobuke uhanov, križcev, zapestnic, verižic za gospode in gospe, kolajn, gumbov za srajce in zapestnice.
VSAKI KOMAD SAMO
50 stotink (25 novčičev)
Razpošilja se po deželi proti predplačilu ali pod poštanim povzetjem
Radosa American Diamond Palace
TRST, CORSO 27.

Pohištvo solidno in elegantno po zmernih cenah
Rafaele Italia
TRST — Via Malignanton 7

BONIVENTO & Comp. Artistično - kromolitografčni zavod I. reda.
TRST, ulica Tiziano Vecellio št. 4. — Tel. 19-97
Sprejema vsakovrstna trgovinska dela reklamne lepake, naslove, napisne listke itd. in jamči za perfektno in lepo izvršitev.
Poseduje stroj povsem nov, in najnovejšega zistema.

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH. **Najuspešnejše sredstvo proti** DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.
revmatizmu in protinu
TEKOČINA GODINA prirojena v Trstu Rafaela Godina, lekarna „Alla Madonna della Salute“ pri od lekarnarjev: sv. Jakoba in Josipa Godina, lekarna „All' Igea“, Farneto 4.
Steklenica stane K 1-00. In Trstu se ne odplačije manjše od 4 steklenice proti pošt. povsem ali proti anticipatni polnjeni steklenici 7 K francoj poštne in savi.

HOTEL BALKAN70 sob, elektr. razsvetljava, lift, kopeli
Cene zmorne. Počasnaj & kralj**HOTEL BALKAN**

x Dober mož in oče. Pred 19. leti šel je v Ameriko mlad mož iz neke bližnje občine pri Gorici — nomina sunt odiosa — pustivši doma ženo s tremi malimi otročiči. Iz novega sveta je pisal parkrat ženi in potem o njem ne duha ne sluha. Vsak je mislil, da je umrl. Mlada zapuščenca žena je preživela sebe in otroke s trdim delom. Najstarejši otrok, hčer, poročila se je pred par leti v Trstu, v bolnišnici, s svojim zaróčenim, ki je istega dne na večer umrl, zapustivši jej dva otročička, o katerih njegova premožna mati noče nič slišati; nje sinaha služi kruh v tovarni za-se in otroka. A tudi mati je že mej dolgimi leti padla in povila otroka z oženjenim. Pred nekoliko dnevi pa se je nepriznani mož vrnil iz Amerike; žena mu je povedala svoj padec; on jej je odpustil reki, da je njegova krivda, ker ni dal toliko let glasu od sebe in jo tudi ni podpiral. Poljubil je otroka, ga proglasil svojim sinom, lepo očistil, peljal v Gorico, da ga pošteno obleče. V nekoliko dneh se odpelje z vso svojo družino zopet v Ameriko, kjer ima dober zaslužek.

Župnik v Šmarjah g. Fr. Kranjec si je minoli teden na povratek iz Velikih Zabelj zlomil nogo nad stopalom.

Brat brata nabodel na vile. V Sovodnjah je minoli četrtek 19 letni Alojzij Cottič kidal doma gnoj. Pri tem mu je pritekel nasproti njegov 6 letni brat tako nesrečno, da se je nabodel na vile. Preboden je bil na desni strani pod rebri. Nade je, da ozdravi.

Razmere na okr. bolniški blagajni v Nabrežini. Pod tem naslovom nam pišejo od nekdaj s Krasa, da pri imenovanju blagajni ni vse redu, kakor bi bilo želeli. Pritožbe delavcev o nedostojnem vedenju tamkajšnjih uradnikov napram njim se množe od dne do dne. Norčujejo se neki preradi iz ubogih trpinov, da si ti poslednji niti ne upajo prihajati po oni pičli znesek, ki ga jim daja blagajna v slučaju bolezni. Če pa morda menijo, da tudi nevedni vživajo dobrote te ustanove, zakaj pa ima blagajna na razpolago zdravnik, ki pa tudi tu pa tam nekam čudno postopa z bolniki. Tako je bil dne 20. t. m. neki delavec adrijskega podjetja luških del že v tretje pri njem, ne da bi ga bil preiskal. Zdravnik je trdil kar tako, da delavec ni bolan; a ko je slišal, da misli iti dotičnik k drugemu zdravniku, ga je poslal v bolnišnico. Seveda ni imel dotični delavec niti oddaleč namena iti v bolnišnico, ko se mu je obračalo že na boljše, toda še dva tedna, ki sta potrebna, da ozdravi popolnoma, ne bo imel nikake pomoči od bolniške blagajne. Ne vemo, ali se je hotel zdravnik maščevati nad ubogim delavcem, ker ni mogel tako hitro ozdraveti, ali kako? Vsekakor pa naj bi se upoštevalo pri okr. bolniški blagajni v Nabrežini, da so delavci — tudi ljudje!

Razpisana služba. Pri c. kr. okr. sodišča v Komnu je razpisana služba pisarniškega pomočnika.

Vesti iz Istre.

Tujci v Opatiji. Od 1. sept. 1906. do 21. avgusta 1907 je prišlo v Opatijo 30.187 oseb. Od 15. do 21. avgusta 1907. je na novo došlo 1005 oseb. Dne 21. avgusta je bilo navzočih 3193 oseb.

Gimnazija v Opatiji. „Fremdenblatt“ je priobčil vest, da se je v Opatiji konstituiral odbor, ki si je stavil nalogo, da se v Opatiji ustanovi gimnazija. Odbor je pripravljen za največje žrtve, da gimnazijo otvori. Vprašanje je v katerem jeziku naj bi se poučevalo na tej gimnaziji.

Vesti iz Stajerske.

Kartel pivovaren. Iz Gradca poročajo, da je bila včeraj podpisana pogodba o kartelu stajerskih, koroških, kranjskih, primorskih in nižavstrijških pivovaren. Pogodba velja za tri leta.

Vesti iz Kranjske.

Saški kralj je prišel včeraj na lov v triglavsko pogorje.

Umrle je v soboto v Ljubljani gospa Marija Raičeva, vdova leta 1888 umrlega prof. Antona Raiča, znanega slovenskega pisatelja in jezikoslovca.

Odda se v najem meblirana soba s prostim udom, ulica Farneš št. 46, I. n., vrata 6. 1031

Prazna soba se odda takoj v najem, ulica Canova št. 22, mezzanin, vrata 6. (1029)

Mladenič 19 let star, vešč slovenskega italijanskega in nekoliko nemškega jezika želi vstopiti v kako prodajalnico jestvin. Naslov pove „Inseratni oddelk Edinosti“. 1022

UBIRALEC in popravilatelj glasovirjev se priporoča slavnemu občinstvu. — Andrej Počar, ulica Dante Alighieri 3. 1030

V Skednju je na prodaj hiša z dvema stanovanjima, klet, vrt z vodnjakom. Oglasi se je v Skednju v zalogi stavbinskega blaga. Kdor se oglasi napravi gotovo dobro kupčijo. (987)

F. Ščuka prodaja kuhinjsko opremo: omare, mize itd. iz prve roke. Trst, ulica Ferriera št. 25.

Izvrstne vinske stiskalnice (preše) in najboljše orala prodaja po zmernih cenah: Živic i dr., Trst, Trgovinska ulica 2, 1012

Slovenci in okoličanski delavci

Pozor!! Gospod Ivan Simič Vam naznanja da nima ničesar več opraviti s staro prodajalnico v ulici Torrente „Alla città di Trieste“ in Vas opozarja, da odpre v prvi polovici meseca septembra novo prodajalnico izgotovljenih oblek in blaga za moške obleke po naročilu. Vse blago je bilo zbrano osebno iz najboljših čeških in moravskih tovarn. V zalogi bo specialiteta s raje in hlač iz pravega domačega blaga lastnega izdelka. Lastnik se priporoča za Vaš obisk, kakor v preteklem času. Ta prodajalnica se bo odprla v ulici **Barriera vecchia 32** blizu lekarne Picciola. (1027) Udani IVAN SIMIČ.

Virgilio Cisilino

TRST, ulica Barriera vecchia 4

Velika izbira

igrač, drobnarin, srajc, ovratnikov, zapestnic, ovratnic, parfimov itd.

po konkurenčnih cenah.

24-40 let starega, zdravega ter z dobrimi spricavali opremljenega v vseh strokah mesarstva izurjenega mesarskega pomočnika, kateri bo imel razum mesarstva tudi opravilo pri živini s konjem. Plača 30 K mesečno, hrana, perilo in stanovanje. Naslov pove „Inseratni odd. Edinosti“.

Učilišče in vzgojevališče za deklice.

Tameliit pouk po učnem načrtu za osemrazredne ljudske šole na Primorskem. Letna plača 500 kron. — Hiša z vrtom, lep in zdrav kraj, krasen razgled na morje, kopališče. Sprejemajo se tudi deklice v oskrbo čez dan. — Pouk v slovenskem, nemškem, italijanskem, francoskem in angleškem jeziku; v godbi, glasovir, gosli, oltre, petje, v ženskih ročnih delih, v risanju in slikanju. — — — — —

ŠOLSKE SESTRE — Trst, ulica Pasquale Besenghi 6

Največja prihranitev časa.pripravljajnica **za izpit vojaškega dobrovoljstva**

Tečaj za sprejem v zadnji razred kake srednje šole.

(Naučni jezik: italijanski in nemški)

Paralelni tečaji — italijansko in nemško — za zrelostni izpit na srednjih šolah. Avtorizovani od visokega c. kr. namestništva, pod ravnanstvom prof. RICHARDA MICKS. — Dvanajst usposobljenih in v službi stoječih profesorjev.

TRST, ulica delle Poste 10 TRST, ulica delle Poste 10

Zavod za komisije in zastopstva**„ADRIA“**

se je preselil iz ulice S. Caterina št. 1 v Ponte della Fabbra št. 2, II. n.

Odprt je z 28. t. m.

Kličite na telefonu št. 19-51 in imeli boste takoj na domu

Grenkasti **„ISTRIA“** po 80 kr. //ker literPivo 2-krat varjeno **„TRIUMPH“**

Furlansko vino iz posestev princa Hohenlohe

Vino iz Visa, furlanski in istrski tropinovec, rum, slivovec.

M. P. LEONI, ul. Giosue Carducci 39

Poslopje „Gledališče Goldoni“.

EDINA HLADILNA PIJAČA JE:**Šumeči citrat ZIRILLI**

Šumeci citrat „ZIRILLI“ od vseh cenjen radi neoporečnih higijeničnih lastnosti, napravi jako prijetno, okusno in hladilno pijačo

Ker se da hitro napraviti in radi svojih dobrih lastnosti ne bi smel manjkati v nobeni družini.

Nobena pijača ni tako zaželjena kakor ta hladilna pijača, posebno pa v poletnem času in v toplih krajih, kjer se jo porabi v veliki množini.

Šumeči citrat „Zirilli“ je, čeprav ni zdravilo, izvrstno sredstvo proti želodčnim boleznim. Slabi tek, duh iz želodca, suhota jezika, bljuvanje in pregretje neha takoj, ako se pije to hladilno pijačo samo kot odžejajočo. Vsi oni, ki slabo prebavljajo, bi morali rabiti ta izdelek, ki nadkriljuje vse druge pijače te vrste.

NB. Šumeči citrat „Zirilli“ ni enak drugim izdelkom slabe vrste, katere se prodaja, ampak ima jako prijeten okus, in napravi izvrstno šumečo limonado. Ako se kupuje na drobno, paziti je treba, ako ima limonado okus. V steklenicah nosi znamko trdke

Telefon št. 1863.

Tovarna: Trst, ulica Alessandro Manzoni št. 6.

Telefon št. 1863.

Zaprto, ki se pojavlja sedaj tako pogostoma, za kar se rabi navadno vsakovrstna mečila, izgine takoj, ako se pije **Šumeči citrat „Zirilli“**, kateri vzdržuje telo v popolnem redu. Potniki, letoviščarji, oni ki morajo dosti sedeti ali pa so daleč od zdravniške pomoči so vedno preskrbljeni s to pijačo, ki jo rabijo v slučaju zaprtosti ali slabosti, tembolj, ker se ohrani dolgo časa radi zrnate oblike, kar daje možnost, da se nosi vedno pri sebi.

Šumeči citrat „Zirilli“ je vrhu tega najvspešnejše sredstvo proti morskemu b. zni.

CREMA MARSALA DEPAUL

Vino-likier bolj redilno, nego alkoholično.

A. Millovatz

mehanična delavnica

Trst — ulica del Trionfo 1

izvršuje vsakovrstna

kovaška in mehaniška dela

kakor tudi nikelovanja.

Oglase, poslana, osmrtnice, zahvale, male oglase in v obče kakor koli vrsto oglasov sprejema „Inseratni oddelk“ v ulici Giorgio Galanti št. 15 (Narodni dom) polnadstropje, levo. Urad je odprt od 9. zjutraj do 12. in od 3. do 8. pop. Po noči se sprejema v „Tiskarni Edinosti“.

V romantičnem trgu Vrhnika pri Ljubljani preskrbljeno z zdravim pitno vodo in gojzdnimi sprehajališči v okolici, 15 m od postaje 30 m od novo se građeče postaje ob južni železnici se po zelo nizki ceni

proda hiša (vila)

z dvojnimi stanovanji po tri sobe in drugimi pritlikinami, v hiši je vodovod, ob nje prostorni vrt. Več se poizve pri g. IVAN-U OGRIN-U, stavba. mojstru na Vrhniki št. 248.

FRANCESCO S. DONATI

elektrotehnik

TRST, ulica dell' Acquadotto št. 26

Avtorizovana elektrotehnična delavnica s pridelano

mehanično delavnico

Sprejema vpoplavo električne razsvetljave, avtomat, telefonov, strojev, kakor tudi mehanična dela, ki so v zvezi s elektrotehniko, kakor poprave dinamo, nih motorjev in presovne svetilke kakorizogodi bodi sistema.

Cene jako zmorne in izvrstne poplave.

M. SALARINI

v ulici Ponte della Fabbra št. 2.

(Vogal ul. Torrente.)

Pomlad!

Poletje!

Zaloga oblek in površnikov

za gospode, dečke in otroke, velik izbor platnene obleke in kostumov, raznovrstne jope ter rumena in modra obleka za delavce.

Nov dohod blaga za obleke po meri, koje se zvrše točno in hitro po zelo nizkih cenah.

Na deželo vzorci brezplačno in franko.

PODRUŽNICA:

„ALLA CITTA DI LONDRA“

ul. Poste nuove št. 5. (vogal ul. Torre bianca)

BOGOMIL PINO

bivši urar v Sežani

ima svojo novo

prodajalnico ur

v TRSTU

ulica Vincenzo Bellini št. 13

nasproti cerkve sv. Antona novega

Prodaja vsakovrstne ure in popravlja iste

po zmernih cenah in z jamstvom.

OOOOOOOOOOOOOOOOOO

Angelo Lizza

slikar, dekorater, slika izveske itd., lakir

Trst — ulica Paduina št. 9

(vogal ulica Chiossa).

Vsprejema vsakovrstno dekoracijsko, umet-

niško delo, kakor sobe izveske in lakiranja.

Za vsakovrstne naročbe mine-

ralnih vod, obrnite se na cen-

tralno zalogo vseh naravnih

mineralnih vod

Angelo Devetak — Trst

ulica Acquadotto 22. — Tel. 1448